

[illegible]

Felsefenin Anlamı

8

Felsefe ile Düşünme

40

1. Bölüm: Varlık Felsefesinin Konusu ve Problemleri

72

2. Bölüm: Bilgi Felsefesinin Konusu ve Problemleri

86

4. BASAMAK

1. Bölüm: Bilim Felsefesinin Konusu ve Problemleri	106
2. Bölüm: Ahlak Felsefesinin Konusu ve Problemleri	120
3. Bölüm: Din Felsefesinin Konusu ve Problemleri	140

5. BASAMAK

1. Bölüm: Siyaset Felsefesinin Konusu ve Problemleri	154
2. Bölüm: Sanat Felsefesinin Konusu ve Problemleri	168

FELSEFE

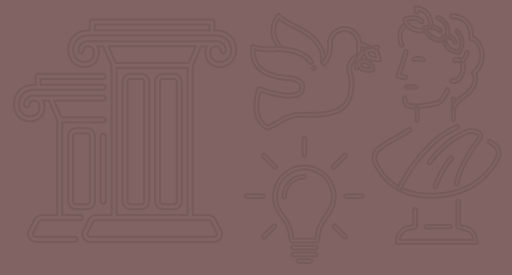
KONU ANLATIMI

1. BASAMAK

..... BU BASAMAKTA İŞLENECEK KONULAR

Felsefenin Anlamı

1. BASAMAK

FELSEFENİN ANLAMI

Düşünmenin Önemi ve Gerekliliği

Düşünme, ünlü filozof **Aristoteles**'in işaret ettiği gibi insan olmak bakımından bizi biz yapan en temel özelliğimiz olduğuna göre, teorik açıdan, kendimizi gerçekleştirmek adına ona özen göstermemiz, düşünmenin sadece niceliğini artırmaya değil aynı zamanda niteliğini de geliştirmeye, düşünme süreçlerimizde yanlıştan kaçınmaya ve doğru düşünmeye karşı duyarlı olmamız gerekir. Bu ise ancak düşünme üzerine (refleksif) düşünmeyle mümkün olabilir.

Eleştirel düşünme, düşünme üstüne düşünmemizi sağlayan bir üst düşünme becerisidir. Bununla birlikte eleştirel düşünme, insanın kendisini gerçekleştirmesine yardımcı olmanın ötesinde hem sağlıklı bir birey hem de sağlıklı bir toplum olmak bakımından da pratik bir gerekliliktir.

Best Bilgi

Derinlemesine düşünme, nesnelerin doğrudan duyular vasıtasıyla değil ama dolaylı olarak düşünme aracılığıyla bilincine varıldığı bir farkındalık ya da bilinç olarak tanımlanabilir.

Düşünme işlevinin temel amacı, yaşamımızdaki olaylara anlam yüklemek, bu olayları kategoriler halinde sınıflandırmak ve öznel bir biçimde kimliklendirmektir. Yargıda bulunma, kavrama, çözümleme, açıklama, tanımlama, karşılaştırma ve bir senteze ulaşma gibi eylemlerimiz, düşüncenin bu işlevi kapsamında gerçekleşir.

📖 *Düşünme, insanın en önemli eylemi olup, onu diğer canlılardan ayıran temel özelliklerinden biridir.*

📖 *Düşünme, sistematik ya da rastlantısal olarak düşünce (fikir) üretimi ile sonuçlanan zihinsel bir süreçtir.*

📖 *Düşünme, duyum ve izlenimlerden, tasarımlardan ayrı olarak aklın bağımsız ve kendine özgü eylemidir.*

📖 *Düşünme, karşılaştırmalar yapma, ayırma, birleştirme, bağlantıları ve biçimleri kavrama yetisidir.*

📖 *Düşünme sürecinin girdileri veri, enformasyon, bilgi, kanıt, inanç ve duyumlardır.*

📖 *Düşünme sırasında mantık, sağduyu veya yaratıcılık etkisi altında, akıl yürütme, sezme ya da düşünme süreçlerinden biri ya da birden fazlası devreye girmektedir.*

📖 *Bu zihinsel süreçlerin çıktısı ise akılsal ya da akıldışı (sezgi, deney gibi) düşüncelerdir.*

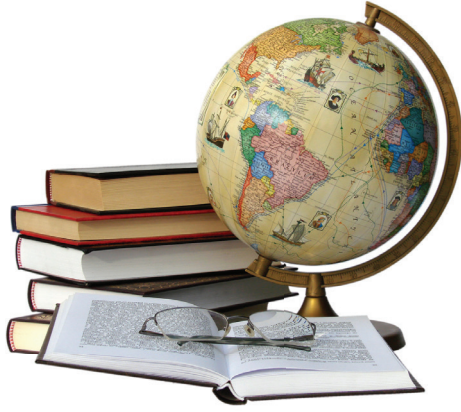
📖 *Düşünmenin ürünü düşüncedir. Düşünceler ancak düşünmenin yaratıcılığı içinde gerçekleşirler.*

📖 *Düşünmenin belli bir biçim almasıyla düşünce görünür hale gelir. Bu da ancak dil yoluyla gerçekleşir. Düşüncenin dille sıkı bir bağıllığı vardır. Düşünceler sözcüklere dökülmüyorsa düşünme biçim almamış, düşünce olmamış demektir. Ancak düşüncelerin ifadesi için tek araç dil değildir. Resim, hareketli görüntü, ses, mimik ya da beden hareketleri de düşünceleri ifade etmekte kullanılabilir.*

📖 *Düşünmenin temel birimleri; kavramlar, simgeler, imgelerdir. Bunların tümü soyuttur.*

Bilgi Nedir?

Felsefenin en temel kavramlarından biri "**bilgi**"dir. Peki, "Bilgi ne demektir?" "Bilgi kavramıyla ne anlatılmaktadır ya da ne anlaşılmalıdır?" Öncelikle bilgi denilen şey, insana aittir, insan bilgisidir. O halde, bilgi insanın kendi bilgisidir. Böyle bir bilgi de genellikle akılsal ve zihinsel bir etkinlik olarak anlaşılmıştır. "Niçin insanın bilgisi ele alınmıştır da başka varlıkların bilgisi dışarıda tutulmuştur?" Çünkü bizler önce kendimizin bilgi yetilerini, imkanlarını ve koşullarını incelemeliyiz. Akıl sahibi varlık olarak tanımlanan insan, zihnin veya aklın gücüyle bilgi nesnesinin verilerini kavramsal hale getirerek bilgi elde eder.

Bilgi, insanın bir özelliği olduğuna göre, ancak insanlar bilebilir. O halde, bilgi sahibi olan varlığa “**bilen**” demek doğru olur. Bilen olduğuna göre bir de “**bilinen**” olması gerekir. Bilen, bilinen şeye yönelir ve bilgi ortaya çıkar.

Felsefede, bilene “**özne**” veya “**süje**”, bilinene ise “**nesne**” veya “**obje**” denilmektedir. Bilen varlık olarak özne, bir şeye yönelerek o şeyi kendi bilgi nesnesi yaparak onun ya bir kısmı ya da tamamı hakkın-da bilgi sahibi olur. O halde, bilgi bir sürecin sonunda oluşan ürüne verilen addır.

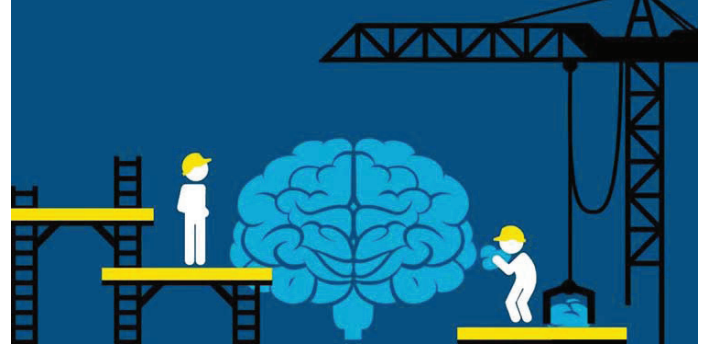
Bilgi, süjenin objeye yönelmesi sonucunda ortaya çıkan zihinsel bir üründür. Başka bir ifadeyle özne ve bilgi nesnesi veya bilen ve bilinen arasındaki ilişki sürecinde ortaya çıkan olguya “**bilgi**” denir. Aynı zamanda bilgiyi, bilme etkinliği özne (bilen) ve nesne (bilinen) arasında oluşan bir süreç olarak tanımlayabiliriz.

Best Bilgi

Bilen, bilinen ve bilgi öğelerini ve bu süreci inceleyen felsefeye bilgi felsefesi (epistemoloji) adı verilmektedir. O halde bilgi felsefesi, genelde bilginin ne olduğunu, nasıl ve hangi yollarla elde edildiğini kendine konu edinir. Özne ve bilgi nesnesi arasındaki bağı nasıl kurulduğunu ele alır.

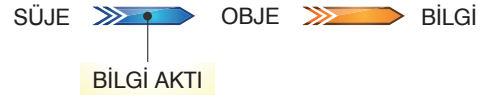
Bilgi, özne ve nesne arasında kurulan bağdan oluştuğuna göre, bu bağlar ancak özne tarafından kurulabilir. Çünkü nesneye yönelen ve onu algılayan, anlayan ve açıklayan öznedir. Bu bağlar, bilgi aktarı ve bu bilgi aktarını kuran da etkin öznedir. Nesne (bilinen), öznenin yöneldiği pasif konumdaki bir olgu, olay veya varlıktır. Etkin özne, bilinçli ve akıllı varlık olarak ya kendisinin dışındaki bir varlığı bilmek ya da kendisini bilgi nesnesi yaparak kavramak ister. Nesnelere yönelen özne, onlar üzerine düşünerek, bir zihinsel etkinlik gerçekleştirir. Bu etkinliğin sonucunda kavramlara ve kavramlardan kalkarak önerme ve çıkarımlara varırız. İşte, varılan bu son nokta bizlere bilgiyi verir.

“**Bilgi aktı**”, *öznenen objeye yönelen bir bilinç etkinliğidir.* Bilinç etkinliği olarak bilgi aktarı; algılama, anlama (kavrama) ve açıklama türünde olabilir.

Best Bilgi

“Elimde tuttuğum bardak camdan yapılmıştır.” şeklindeki bir önermenin bilgisi, algılama aktı ile elde edilmiş bir bilgi türüdür. Algılama aktı ile elde edilen bilgiler, somut nesneler üzerine yaptığımız duyu deneyleri sonucu elde edilir.

Bilgi, yalnızca duyu verileri ile temellenen algı aktıyla sınırlanamaz. **Anlama aktı** aracılığıyla özne gerçekte olan varlığı kavrayabilir veya anlayabilir. Anlama aktı, doğruyu bütünüyle kavramayı içerdiğinden, sezgisel ya da zihinsel içerikli olabilir.

Açıklama aktı, öznenin nesne hakkında olan bilgileri, nedenleri, gerekçeleri veya kanıtları ile adım adım vermesini sağlar. Açıklama mantıksal bir bilgi türü olup, bir şey hakkında ilk bilgidan kalkarak son bilgiye doğru giden bir sıra içerir.

İnsan, kendi dışındaki varlıkları ve kendini tanımaya ve bilmeye çalışan tek varlık türü olarak, bilgi nesneleriyle farklı tarzlarda ilişkiye girer ve farklı bilgiler elde eder. İlk çocukluk günlerinden beri bilme ve tanıma merakı içinde olduğunu psikoloji ve pedagoji; ilk toplumlardan itibaren çeşitli türde bilgi ürettiklerini tarih, sosyoloji ve antropoloji bilimleri ortaya koymuştur.

Bilinçli ve akıllı varlık olarak insanın en büyük özelliği, nesnelerle çok çeşitli türden ilişkilere girerek, tek tür bilgi değil de farklı bilgiler üretme olmasıdır. İnsanlığın geçmişine baktığımızda, nesneleri dinsel veya gündelik bilgi ile kavramaya çalışan insan, günümüzde ise çoğunlukla nesnelere bilimsel açıdan yaklaşmaktadır. Görüldüğü gibi öznenin nesneye yönelmesinde kullandığı yöntem veya ilişki türü, bilginin ne tür bilgi olduğunu da belirlemektedir.

"Felsefe, nesnelerin hakikatlerini oldukları gibi bilmek ve onların varoluşları ile hüviyetleri konusunda hüküm vermek suretiyle, insan ruhunun olgunlaşmasıdır."

Muhyiddin İbnü'l-Arabi (1165-1240)

"Felsefenin konusu Tanrı'dır, Tanrı'nın tanımlanmasıdır."

Thomas Aquinas (1225-1274)

"Felsefe, deney ve gözleme dayanan bilimsel veriler üzerinde düşündürmektir."

Francis Bacon (1561-1626)

"Felsefe eleştiridir."

Tommaso Campanella (1568-1639)

"Felsefe yapmak doğru düşündürmektir."

Thomas Hobbes (1588-1679)

"Felsefe bir bilimdir ve geometrik yöntemi metafiziğe uygulamak gerekir, felsefeyi kesin bir bilim yapmak için." "Felsefe sözünden hikmeti (bilgelik) incelemek anlaşılır. Bilgelikten de, insanın bilebildiği kadar, bütün şeylerin tam bilgisi anlaşılır." "Felsefesiz yaşamak, gözü kapalı yaşamaktır."

Rene Descartes (1595-1650)

"Felsefeyle alay etmek de bir felsefedir."

Blaise Pascal (1623-1662)

"Felsefe, genelleştirilmiş bir matematiktir."

Baruch Spinoza (1632-1677)

"Felsefe, bütün düşüncelerimizin duyularımız ile gerçek alemden geldiğini kanıtlamaktır."

John Locke (1632-1704)

"Felsefe, gerçekte doğru olanı algılamaktır. Felsefe göklerden yere inerek, beş duyuyla kavranan konularla ilgilenmelidir."

G. W. Leibniz (1646-1716)

"Felsefe, varlık olmak bakımından varlığın bilimidir."

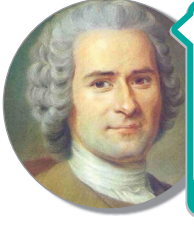
George Berkeley (1685-1753)

"Felsefe, insan zihninin mahiyetini incelemektir."

David Hume (1711-1776)

1. BASAMAK

"Felsefenin ne olduğu konusunda onları dinlerken, insan kendini adeta bir pazar yerinde avaz avaz çığıran bir sürü madrabaz arasında sanır. Her biri 'bana gelin, bana gelen aldanmaz' diye bağırır durur."

Jean-Jacques Rousseau (1712-1778)

"Felsefe, duyumların bilgisidir."

Condillac (1714-1780)

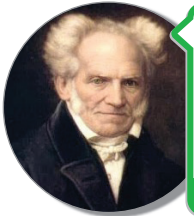
"Felsefe öğrenilemez, sadece felsefe yapmak öğrenilebilir." "Felsefe, kavramlarla veya kavramların inşasıyla elde edilen akli bilgidir."

Immanuel Kant (1724-1804)

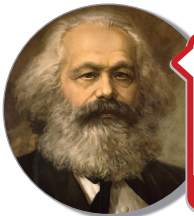
"Felsefe, hakikat sevgisine ve zihnin kudretine olan inançtır." "Felsefe, genel olarak düşünce tarafından nesnelerin (eşyanın) derin bir şekilde incelenmesidir."

G. W. F. Hegel (1770-1831)

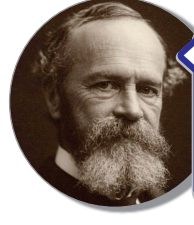
"Felsefe, birçok kafaları olan bir canavardır ki, bunlardan her biri ayrı bir lisanla konuşmaktadır. Filozoflar ise adeta gece vakti nara atıp insanları rahatsız eden külhanbeyleri gibidirler."

Arthur Schopenhauer (1788-1860)

"Felsefe, dünyayı değiştirip yeni bir dünya kurmaktır. Filozoflar dünyayı çeşitli biçimlerde yorumlamışlardır; önemli olan onu değiştirmektir."

Karl Marx (1818-1883)

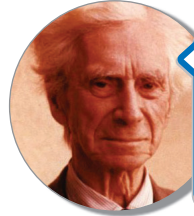
"Felsefe, düşünen insandan ibarettir."

William James (1842-1910)

"Felsefe, saf bir biçimde kendimize ve etrafımıza bakma kararımızdan başka bir şey değildir."

Henri Bergson (1859-1941)

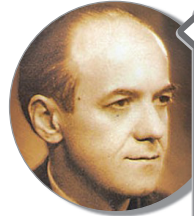
"Felsefe, deđerini belirsizliđinin kendisine borçludur."

Bertrand Russell (1872-1970)

"Felsefe yolda olmaktır." "Felsefe yapmak ölmeyi öğrenmektir."

Karl Jaspers (1883-1969)

"Felsefe, ilk olgu araştırmasıdır." "Felsefe, somut varlıkların temel ilmidir." "Felsefe, ilim üzerinde bir düşünüşdür." "Felsefe, bir eleştirme ve tespit etme faaliyetidir." "Felsefe, ruhun sporu; oyun bedeninin felsefesidir... Yalnız bedeninin yetişmesi diye bir mesele olamaz; ruhun felsefesinden gaflet edilir de tek başına bir vücut terbiyesi düşünülürse insan yerine makine yetiştirilmiş olacaktır."

Hilmi Ziya Ülken (1901-1974)

Örnek - 1

Yaptığı iyiliği başkaları duysun diye, kendine daha fazla değer verilsin diye yapan veya doğruluğu dillerde dolaşmak koşuluyla doğru olan adamdan pek hayır gelmez. Oysa sanıyorum Ahmet birçok onurlu iş gördü. Fakat şimdiye kadar bu işleri o kadar gizli tuttu ki onlardan söz etmiyorsam suç benim değildir. Ahmet'i erdemli kılan parlak görünmek isteği değil, parlak işler görmesidir.

Bu parçaya göre, iyi işler yapan birinin erdemli olması aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) İyi olarak anılmasına
- B) Gösteriştan sakınmasına
- C) Vicdanen rahat olmasına
- D) "İyi"yi istemesine
- E) Doğru adam olmasına

Çözüm

Bu soruda, özellikle "Ahmet'i erdemli kılan parlak görünmek isteği değil, parlak işler görmesidir." cümlesinde iyi işler yapan bir insanın erdemli olması, gösteriştan sakınmasına bağlanmıştır.

Cevap B

Örnek - 2

Neden iyilik yapmalıyım?, Mutlu veya huzurlu olmak için mi yoksa mutlu etmek için mi?, Birisi bana iyilik yaparsa mutlu olurum, ben de onları mutlu etmeliyim diye mi düşünüyorum? "İyilik yap, iyilik bul" demişler. Asıl neden bu mu? Ailem ve tüm tanıdıklarım başkalarına iyilik yapmam gerektiğini söylüyor yoksa iyilik yapmak toplumsal hayatın vazgeçilmezi mi?

Bu parçada ahlak felsefesinin hangi temel sorusu üzerinde durulmaktadır?

- A) Niçin erdemli olmak gerekir?
- B) Ahlaki eylemin amacı nedir?
- C) Evrensel ahlaktan söz edilebilir mi?
- D) Ahlaki eylemde bulunurken özgür müyüz?
- E) Ahlakla sorumluluk kavramları birbirleriyle ilişkili midir?

Çözüm

Paragrafta bireyin ahlaka uygun davranma nedenleri sorgulanmıştır. Kişinin kendisinden ya da çevresinden kaynaklanan nedenlerle ahlaka uygun davrandığına vurgu yapılmıştır. Bu da ahlaki eylemin amacını belirlemektedir.

Cevap B

Örnek - 3

Nasrettin Hoca bir gün oğluyla birlikte şehre gitmek üzere yola çıkar. Şehre birçok köyün içinden geçilerek gidilmektedir. Hoca eşiğin üzerinde, oğlu da yürüyerek onu takip eder. İlk köyden geçerken köylüler: "Koskoca adam eşiğe binmiş, küçücük çocuğu yürütmeye utanmıyor!" diye kınarlar. Sonraki köyden geçerken Hoca yürür, oğlu da eşiğin üzerindedir. Oradaki köylüler de: "Görüyor musun saygısız çocuğu, koca adamı yürütüyor." derler. Üçüncü köyde Hoca ve çocuk eşiğe birlikte biner, bu kez de eşiğe acııyorlar diye suçlanırlar. Dördüncü köyde çocuk da Hoca da yürür, kınanmaktan nasiplerini alırlar. Beşinci köyde Hoca ve oğlu eşiği birlikte taşımalarına karşın kınanma durumu değişmez.

Bu parça ahlak felsefesinin temel problemlerinden hangisinin soruşturulmasında örnek verilebilir?

- A) Ahlakta her zaman iyi niyet yeterli midir?
- B) Tüm davranışlar ahlakla mı ilgilidir?
- C) Bireylerin vicdanlı olmasının, ahlaki eylemde işlevi nedir?
- D) Mutlak iyiye ulaşmak mümkün müdür?
- E) Akılla erdem arasında nasıl bir ilişki vardır?

Çözüm

Bu soruda, Nasrettin Hoca ve oğlunun eşekle yaptıkları yolculukta nasıl davranışlarda bulunurlarsa bulunsunlar, farklı köylerdeki insanların Nasrettin Hoca ve oğlunu kınadıkları bir fıkra verilmiştir. Bu durum da "Evrensel bir ahlak yasası mümkün müdür?" veya "Mutlak iyiye ulaşmak mümkün müdür?" probleminin soruşturulmasına örnektir.

Cevap D

Örnek - 4

Okunu hedeften öteye atan okçu, okunu hedefe ulaştıramayan okçudan daha başarılı sayılmaz. İnsanın gözü karanlıkta da iyi görmez, fazla ışıktaki da. İyiliğin aşırısı olmaz, aşırı oldu mu zaten iyi değil demektir. Erdemli kişi bunların farkında olan kişidir.

Bu parçada sözü edilen “farkındalık” durumu aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Amaca sahip olmayla
- B) Kötülükten kaçınmayla
- C) İsteklerini bastırmayla
- D) Kendini düşünmeyle
- E) Ölçülü olmayla

Çözüm

Bu soruda, “İyiliğin aşırısı olmaz, aşırı oldu mu zaten iyi değil demektir.” cümlesiyle insanın eylemlerinde aşırılıklardan kaçınması ve dolayısıyla ölçülü olması gerektiği vurgulanmıştır.

Cevap E

Örnek - 5

Platon’a göre “iyi”, “ideaların ideasıdır” ve erdemlerden oluşan idealar merdivenin tepesinde bulunur. Platon’da iyi ideası, iyi olan her şeyin iyi olmasını sağlayandır. Akıllı olmak, bilgili olmak, erdemli olmak iyidir. Ama bunların hiçbiri tek başına yeterli değildir. İyi, bütün bunların içine alan bir yaşam biçimidir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Akıllı, bilgili, erdemli bir hayat sürmek bizim yararıdır.
- B) İyi, varlığı belirleyen ana ilkedir.
- C) İyi ve kötü, göreceli kavramlar olduğu için bunların ötesinde bir yaşam sürdürmek gerekir.
- D) İyi, “erdemli” yani “iyi” bir yaşam sürmeyi olanaklı kılar.
- E) İyi, her insanın gerçekleştirmesi gereken bir ideadır.

Çözüm

Bu soruda, Platon’a göre iyi olan her şeyin iyi olmasını sağlayan ilkenin iyi ideası olduğu ve iyinin de tüm iyileri kapsayan bir yaşam biçimi olduğu vurgulanmıştır.

Cevap D

Örnek - 6

Yaptığımız her eylem dünyamızı şekillendirir. Her eylemimizle, aslında ne istediğimize, dünyanın nasıl bir yer olması gerektiğine ilişkin zihinsel tasarımı ortaya koyarız. Yaptığımız her eylem, insan olmaya ilişkin bir değeri korur ve o değer zarar verir. Örneğin, yoksul birine yardım ederken aslında yaptığımız; “Herkes muhtaç durumdaki kişilere yardım etmelidir.” demektir. Bunu dünyanın her yeri ve herkes için her durumda talep ederiz. Tersine, eğer hırsızlık yapıyorsak bu; “Hırsızlık yapmak iyi bir şeydir ve dünyanın herhangi bir yerinde, herhangi bir kimse hırsızlık yapabilir.” demektir. Bu durumda artık; “Hırsızlık kötüdür.” deme olanağımız ortadan kalkar.

Bu parçada savunulan görüş aşağıdakilerin hangisiyle özetlenebilir?

- A) İnsan eylemlerinden sorumludur.
- B) Eylemlerimiz bizi mutluluğa götürmelidir.
- C) Eylemin değeri, bireye sağladığı faydayla ölçülür.
- D) Hukuk kuralları ahlak kurallarına uygun olmalıdır.
- E) İyi ve kötü, göreceli kavramlar olduğu için bunlar hakkında yargıya varmak güçtür.

Çözüm

İnsanların eylemleri gelecek yaşamlarını belirler. Nasıl bir dünya istiyorsak ona uygun davranır ve sonuçlarına katlanırız, sorumluluğunu taşırız.

Cevap A

Philo - Yorum

Platon'un "Devlet" adlı kitabında yer alan "Giges'in Yüzüğü" adlı metni okuduktan sonra değerlendiriniz.

GiGES'İN YÜZÜĞÜ

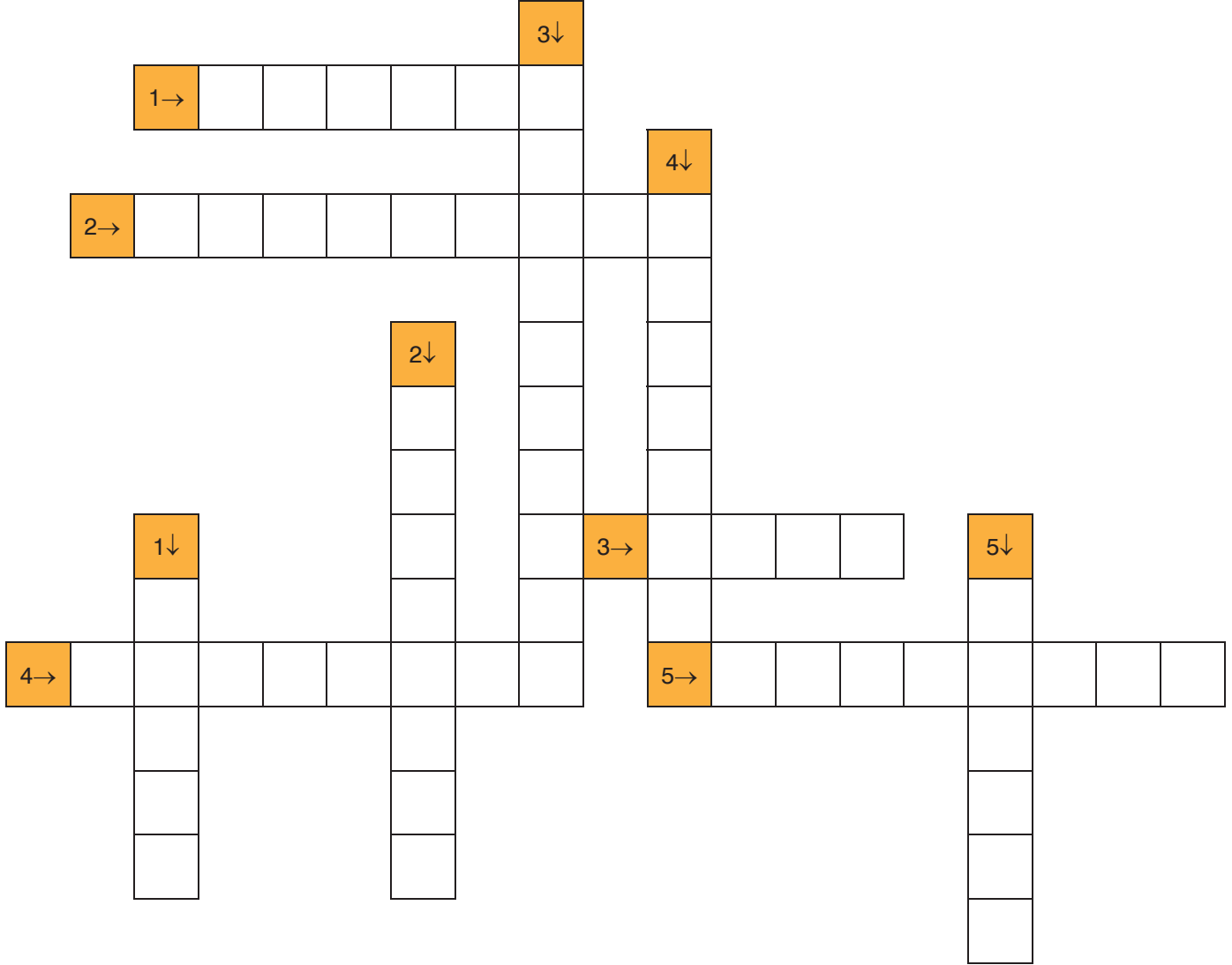
Çok eski zamanlarda Lidya Kralı'nın hizmetinde Giges adında bir çoban yaşamış. Giges bir gün sürüsüyle otlaklardayken, büyük bir fırtına çıkar ve ardından da çok şiddetli bir deprem olur. Giges bir de ne görsün; depremden dolayı yerde kocaman bir yarık! Giges'i bir merak sarar ve yarıktan içeri girer. Aşağı indiğinde, tunçtan yapılmış kocaman bir at heykeliyle karşılaşır. Bu atın üzerinde bir kapı olduğunu fark eder ve yine merakla o kapıdan içeri girer. İçeri girince, üzerinde hala kıyafetleri olan bir iskeletle karşılaşır. At heykelinin azametine ve iskeletin üzerindeki özenli kıyafetlere bakınca, buranın zamanında yaşamış önemli bir kişinin mezarı olduğuna karar verir.

İskeletin parmağında parıl parıl parlayan altın bir yüzük vardır. Giges bu yüzüğü aldığı gibi hemen yukarı çıkar ve şehre geri döner. O şehirde çobanlar, sürüler hakkında bilgi vermek üzere her ay kralın huzuruna çıkmaktadırlar. O toplantılardan birinin yapıldığı gün gelir ve çoban Giges de parmağındaki yüzükle kralın huzuruna çıkagelir. Diğer çobanların arasında otururken, yüzüğün taşını bilinçsizce avucunun içine doğru çevirir ve bunu yapar yapmaz da görünmez olur. Diğer insanlar kendi aralarında onun nereye gittiğini şaşkınlık içinde birbirlerine sorar. Çoban bu işte bir terslik olduğunu anlar ve görünmez bir şekilde toplantıdan uzaklaşır. Evine geldiğinde yüzüğün taşını eski konumuna tekrar getirir ve bu kez de görünür hale gelir. Giges, o an anlar ki yüzüğün taşını aşağı doğru çevirince görünmez, yukarı doğru çevirince de görünür olmaktadır. Yüzüğün böyle bir sihirli güce sahip olduğunu iyice anladıktan sonra, böyle bir güçle ne yapacağını düşünür.

Sizi görünmez yapan bir yüzüğünüz olsaydı ne yapardınız?

[illegible]

Kare Bulmaca

SOLDAN SAĞA

1. Bütün olan bitenlerin esasını bilmek, her şeyi kuşatan bilgi, bilgelik.
2. olma: Felsefenin birikme ya da yığılma özelliği.
3. Bilginin oluşumunda bilinen, düşünülen varlık; nesne.
4. "Sophia" kelimesinin terim anlamı.
5. olma: Felsefenin akla dayalı olma özelliği.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Süje ile obje arasındaki bağıntı sonucu ortaya çıkan ürün.
2. Bireyin hayatında edindiği deneyimleri ve hayattan özümlediği izlenimleri akıl yoluyla yapılandığı bir dünya, kendine özgü manevi bir evren, bireyin aynası.
3. Bir düşüncenin kendi içinde mantıksal bir uyum sergilemesi, bir felsefi öğretinin kendi içinde çelişkisiz olması.
4. "Philosophos" kelimesinin terim anlamı.
5. Dilimize "Bilgelik" olarak geçen eski Yunanca terim.

»» Doğru ✓ Yanlış X 🔍

1

Öz-bilinç, bireyin kendine özgü manevi bir evrendir.

2

Eleştirel düşünme, hazır düşünme kalıplarının dışına çıkmamayı gerektirir.

3

Felsefe, Grekçe'de "bilgelik sevgisi" anlamına gelen "philosophia" teriminden gelir.

4

Filozof, bilgeliği seven, bilgiyi arayan ve ona ulaşmak isteyen kişidir.

5

Filozof, düşünce özgürlüğüne sahip olduğu için tutarlı düşünmek zorunda değildir.

6

Filozof, genel görüş ve kabullerin dışında arayışını sürdürme merakına sahip olan kişidir.

7

Filozof, sorgulama güdüsünü hiç kaybetmeden devam ettirebilen bir insandır.

8

Filozof, farklı fikirleri toplumsal koşullara uymadığı gerekçesiyle reddedebilen bir kişidir.

9

Filozof, soru soran ve sorularına bilimsel kriterler çerçevesinde kesin cevap verebilir.

10

Filozof, fikirleriyle başka insanlara yol gösterebilen, onlara rehberlik yapabilen insandır.

11

Filozofun sorgulayıcı olması, felsefenin kümülatif olma özelliğiyle ifade edilir.

12

Felsefe, demokrasi kültürünün gelişmesi için önemli işlevlere sahiptir.

13

Felsefe, hiçbir bilgiye körü körüne bağlanmamamıza yardımcı olur.

14

Felsefede önemli olan tutarlılık değil, herkesin uzlaştığı doğruluktur.

15

Felsefe, sistemli ve mantıksal bilgiler toplamıdır.

16

Felsefenin öznel olması, sorulara kesin cevaplar verilememesinin nedenidir.

17

Felsefe, merak duygusuna dayalı olduğu için sorgulayıcı bir bilgidir.

18

Felsefe, kendi tarihinden soyutlanarak ele alınmalıdır.

19

Felsefede temellendirme yapmak, deney ve gözlem verilerinden hareketle kesin sonuçlara ulaşmayı gerektirir.

20

Filozofun içinde bulunduğu toplumsal ortam ve tarihsel dönem, onun görüşleri üzerinde etkili olabilir.

Kavram Eşleştirme

FİLOZOFLAR

SOKRATES

1

ARİSTOTELES

2

KANT

3

PLATON

4

FARABİ

5

EL-KİNDİ

6

DAVİD HUME

7

KARL JASPERS

8

T. HOBBS

9

SPİNOZA

10

EPİKÜROS

11

ANSELMUS

12

BERKELEY

13

SENECA

14

İBN-İ SİNA

15

FELSEFE TANIMLARI

a

“Felsefe, ilkeler ya da ilk nedenler bilimidir.”

b

“Felsefe, doğruyu bulma yolunda, düşünsel bir çalışmadır.”

c

“Felsefe, var olmaları bakımından varlıkların bilinmesidir.”

d

“Felsefe öğrenilemez, sadece felsefe yapmak öğrenilebilir.”

e

“Felsefe, neleri bilmediğini bilmektir.”

f

“Felsefe yolda olmaktır.”

g

“Felsefe, genelleştirilmiş bir matematiktir.”

h

“Felsefe yapmak doğru düşündürmektir.”

i

“Felsefe insanın kendisini tanımasıdır.”

j

“Felsefe, insan zihninin mahiyetini incelemektir.”

k

“Felsefe, konuşmayı değil, hareket etmeyi öğretir.”

l

“Felsefenin gayesi, nesnelerin hakikatlerine bir insanın vakıf olabileceği kadar vakıf olmaktır.”

m

“Felsefe, mutlu bir yaşam sağlamak için tutarlı eylemsel bir sistemdir.”

n

“Felsefe, varlık olmak bakımından varlığın bilimidir.”

o

“Felsefe, inanılanı anlamaya çalışmaktır.”

1. Felsefe, herhangi bir toplumun din ya da ibadet şekliyle ilgilenmez. Felsefe, evrensel anlamda din ile ilgilenir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Felsefenin konusu en iyi dini ortaya koymaktır.
- B) Felsefenin konusu belli bir din değil, inanç sistemidir.
- C) Din felsefesi, sadece ilahi dinlerin özelliklerini inceler.
- D) İbadetler felsefenin konusuna girmez.
- E) Felsefenin en önemli konusu dindir.

2. Tanrı herkes için en mükemmel varlıktır. Bu mükemmellik fikri insana dış çevreden gelmiş olamaz. Çünkü dış çevre o kadar mükemmel değildir. Diğer insanlardan da gelmiş olamaz. Çünkü diğer insanlar da o kadar mükemmel değildir. O halde, bu fikri o mükemmel varlığın kendisi vermiş olmalıdır.

Bu yaklaşımı doğrulayan kanıt aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ontolojik kanıt
- B) Kozmolojik kanıt
- C) Teleolojik kanıt
- D) Kötülük kanıtı
- E) Ahlak kanıtı

3. Teoloji, dini ve Tanrı'yı konu alır. Teoloji, açıklamalarını doğrudan inanca, kutsal kitaba, peygamberlerin sözlerine dayandırır. Din felsefesi ise alanına giren konuları felsefe disiplini olma özellikleri açısından inceler ve analiz eder.

Buna göre, din felsefesinin genel tavrı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dinin kavramlarını dogmalarla çözümler.
- B) Sezgisel bilgiye ulaşmayı amaçlar.
- C) Dinin kabullerini tartışmasız reddeder.
- D) Dinin bireysel ve toplumsal yaptırımlarını belirler.
- E) Aklın bilgisiyle hareket eder.

4. Tanrı'nın varlığını reddeden görüşe ateizm, bu görüşü savunan kişilere de ateist denir. Genel anlamda ateizm, dinsel inançsızlığı ve tüm dinlere karşı olmayı ifade eder. Din felsefesinde ateizm, evreni, evrene dayanarak açıklayan, dolayısıyla Tanrı'nın ya da doğaüstü bir gücün varlığını yadsıyan öğrettir. Bu anlamda ateizm; Tanrı'ya, ruha ya da ölümden sonraki hayata inanmamakla kalmaz, onların yokluğunu da kanıtlamaya çalışır.

Buna göre, ateistlerin aşağıdakilerden hangisini savundukları söylenebilir?

- A) Tanrı yetkin bir varlıktır.
- B) Tanrı'nın varlıktan yoksun olacağını düşünmek çelişkiye neden olur.
- C) Tanrı doğayla özdeşdir.
- D) Doğadaki düzenin kaynağı yine doğanın kendisidir.
- E) Tanrı'nın varlığı ya da yokluğu hakkında bilgi edinemeyiz.

5. • Protagoras: "Tanrılar üzerine bilgi edinmede çaresizim; ne var olmadıkları ne de var oldukları, ne de şekilleri üzerine..."
- Descartes: "Ne zaman şüphe ettiğimi yani eksik ve başkasına bağlı bir varlık olduğumu göz önüne getirsem, tam ve bağımsız bir varlık yani Tanrı fikri de o kadar açık seçik olarak zihnimde gelmektedir. Bu fikrin bende bulunmasıyla Tanrı'nın varlığını ve benim varlığımın da tamamıyla Tanrı'ya bağlı olduğunu çok açık olarak çıkarıyorum..."

Bu iki düşünürün savundukları öğretiler sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Ateizm - Agnostisizm
- B) Panteizm - Teizm
- C) Agnostisizm - Teizm
- D) Teizm - Ateizm
- E) Deizm - Teizm

6. Felsefe, dini temellendirirken hiçbir önyargıya, dünya görüşüne ve ideolojilere kapılmamalıdır. Felsefeci, din konusunda araştırma yaparken duygularından uzak durmak zorundadır.

Bu parçaya göre, din üzerine felsefe yapılırken aşağıdakilerden hangisine dikkat etmek gerekir?

- A) Aklın temel ilkelerine uymaya
- B) Aşırı genellemeler yapmaktan kaçınmaya
- C) Dinin kutsallarını eleştirmeye
- D) Düşüncelerin birbiriyle çelişmemesine, tutarlı olmaya
- E) Ön yargısız ve objektif olmaya

7. I. Tanrı yoktur.
II. Tanrı vardır.
III. Tanrı ile doğa birdir.
IV. Tanrı her şeyi bilir ve her şeyi yaratandır.
V. Doğadaki her şey Tanrı iradesi ile olur.

Yukarıdaki yargılardan hangisi teizme ait değildir?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve IV
D) I, II ve V E) II, III ve IV

8. Kavramına ve tanımına göre Tanrı en yetkin varlıktır. Buna göre Tanrının var olmadığını düşünürsek, Tanrı artık en yetkin varlık olmaz. Çünkü var olmak niteliği, kendisinden alınmıştır. Bununla da Tanrı eksik bir varlık olmuştur. Bu da tanımı ile çelişir. Öyleyse en yetkin varlık olan Tanrının var olması gerekir.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Ateizmin, Tanrının var olmadığını kanıtlama düşüncesidir.
B) Teizmin ontolojik kanıtıdır.
C) Agnostisizmin, Tanrının bilinmeyeceğini kanıtlama düşüncesidir.
D) Deizmin, Tanrının var olmadığını kanıtlama çabasıdır.
E) Ateizmin kötülük kanıtıdır.

9. İnsanın varoluşu, zorunlu olarak Tanrı fikrini getirir. İlk kendini gösteren fikir insanın varoluşu fikridir, ama bende "yüce, ölümsüz, sonsuz, değişmez, kendi dışındaki her şeyin evrensel yaratıcı" olan bir Tanrı'nın fikri de var. Tanrı fikri nereden gelmiş öyleyse? Ben sonlu bir töz olarak sonsuz bir tözün fikrine sahip olamam, onu bana sonsuz bir töz vermiş olmalıdır. Tanrı dediğiniz sonsuz töz, bana kendi fikrini vermeseydi, ben Tanrı fikrine sahip olmayacaktım.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Zorunlu olarak Tanrı'nın var olduğuna
B) Tanrı'nın varlığının tartışılabilir olduğuna
C) Tanrı'nın varlığının kabul edilemeyeceğine
D) Tanrı'nın varlığının ancak akıl ile bilinmeyeceğine
E) Evrenin Tanrı'dan başka bir güç tarafından yaratıldığına

10. "Bir şey söylemiyorum çünkü bu konuda bilgiye ulaşmayı engelleyen şeyler var. Örneğin, konunun zorluğu ve insan hayatının kısıtlılığı gibi..."

Yukarıdaki sözleri söyleyen Protagoras'ın Tanrı ile ilgili görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tanrı ile evren aynı şeydir.
B) Tanrı vardır.
C) Tanrı yoktur.
D) Tanrı yaratıcıdır, başka bir özelliği yoktur.
E) Tanrı ile ilgili hiçbir şey bilinemez.

11. Felsefe ne dinin buyruğundadır ne de dini buyruğu altına almaya çalışmaktadır. Din onun için varlık, etik, estetik gibi bir problemidir. Bu anlayış, felsefecinin dine bakış açısını belirler.

Aşağıdakilerden hangisi felsefecinin dine bakış açısı için doğru değildir?

- A) Objektif bir niteliğe sahip olma
B) Eleştirel bir tutum sergileme
C) Dogmatik bir nitelik gösterme
D) Dinsel dogmaları sorgulama
E) Rasyonel bir özellik gösterme

12. İnsan bilgisinin mutlak değil, göreceli olduğunu savunan Protagoras'a göre, Tanrı'nın ne var olduğunu ne de var olmadığını bilebiliriz. Çünkü bu konuda kesin bilgi edinmeyi zorlaştıran, insan ömrünün kısa oluşu ya da konunun soyut oluşu gibi pek çok neden vardır.

Protagoras'ın bu görüşü, aşağıdakilerden hangisine uygun düşer?

- A) Her şeyin Tanrı'nın bir parçası olduğunu savunan panteizme
B) Tek bir Tanrı'nın var olduğunu kabul eden monoteizme
C) Tanrı'nın her şeyi yarattıktan sonra etkisinin olmadığını savunan deizme
D) Tanrısal gerçeğin bilinemez olduğunu savunan agnostisizme
E) Tanrı'nın var olamayacağını kabul eden ateizme

BASAMAK DEĞERLENDİRME TESTİ

1. Siyaset felsefesi; devlet, iktidar, hukuk ve egemenlik gibi kavramları, birey ve devlet ilişkisini ele alır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi siyaset felsefesinin sorularından biri olamaz?

- A) İktidarın kaynağı nedir?
- B) Ahlaki eylemin ölçütü nedir?
- C) Hak, adalet ve özgürlük nedir?
- D) İdeal bir düzen var mıdır?
- E) İnsan doğuştan hangi haklara sahiptir?

2. Her alanda olduğu gibi siyaset alanındaki bilgimiz de hiçbir zaman tam olamaz. Toplumsal düzenlerimiz hiçbir zaman tüm toplum bireyleri için geçerlilik taşımak anlamında evrenselliğe ulaşamazlar.

Parçada, aşağıdakilerden hangisini gerçekleştirmenin olanaksız oluşundan söz edilmektedir?

- A) İnsandaki anlama ve öğrenme merakını
- B) Doğa olaylarının niteliğini
- C) İdeal toplum düzenini
- D) Bilimsel yöntemlerin güvenilirliğini
- E) İnsan bilgisinin göreceli oluşunu

3. Platon'a göre devletin temel amacı, toplum yaşamını bir düzene koymaktır. İdeal ya da yetkin devlet, mutlak ve değişmez idealin ya da biçimlerin dünyası olan gerçek dünyanın doğal uyumunu yansıtmaktır.

Buna göre Platon, devletin gerekliliğini aşağıdakilerden hangisine bağlamaktadır?

- A) Özel mülkiyet anlayışının yaygınlaştırılmasına
- B) İlahi adaletin sağlanmasına
- C) Sosyal eşitliğin sağlanmasına
- D) İnsanların doğaya egemen olmasına
- E) Mutlak adalet ideasının ortaya çıkarılmasına

4. Devlet, insanların genel iradesinin bir ürünüdür. İnsanlar, varlıklarını güvence altına almak için birbirleriyle anlaşarak sözleşmişlerdir. Devlet, bu sözleşmenin sonucunda doğmuştur.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Her devlet, varoluş nedenini kendi içinde taşır.
- B) Devlet, Tanrı inancının sonucu olarak vardır.
- C) İnsan özgürlüğü seçtiğinde devletin varlığı anlamsız hale gelir.
- D) Devlet, insanların uzlaşarak oluşturdukları bir varlıktır.
- E) Devlet, insan doğasına karşıttır ve ortadan kaldırılmalıdır.

5. Devlet, sınırları belli bir toprak parçası üzerinde yaşayanların oluşturduğu örgütlenmiş egemen bir güçtür. Devlet, toplumu idare eder, iç ve dış tehlikelere karşı güvenliğini sağlar, hukuksal niteliğiyle yasalar koyar ve uygular. Böylece toplumsal düzeni sağlar.

Bu parçadan hareketle devlet ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Varlık nedeni başka devletlerdir.
- B) Yaptırım ve uygulama yetkisi vardır.
- C) Bağımsız bir kurumdur.
- D) Toplumun kurumsallaşmış halidir.
- E) Toplumun güvenliğini sağlamada işlevseldir.

6. Farklı düşünce ve isteklere sahip bireylerin aynı toplum içinde birlikte var olabilmesinin tek koşulu, onların bir arada yaşaması için gerekli olan ortamı hazırlayan bir düzenin var olmasıdır.

Bu görüşü savunan birisinin aşağıdakilerden hangisini onaylaması beklenir?

- A) Siyasal kurumlar toplumu esas almalıdır.
- B) Devlet, birey için vardır.
- C) Toplumsal birliktelik sağlanamaz.
- D) Birey ve devlet işbirliği kaçınılmazdır.
- E) Devlet olmadan toplum varlığını sürdüremez.

7. Sanat, insandaki yaratıcı gücün nesnelere yönelmesi sonucu, onları kavraması ve somut olarak ifade etmesi ile meydana gelir. Sanatçı, kendisi ile yöneldiği nesne arasında bir ilgi kurar. Bu ilgiyi kurarken sezgi, duygu ve hayal gücünden yararlanır. Her sanatçı, ilgi kurduğu ve sanat eseri olarak ifade etmeye yöneldiği nesneyi kendine özgü biçimde ve farklı araçlarla ifade eder.

Bu parçada, sanatın hangi yönü vurgulanmaktadır?

- A) Sanatçının yaratıcı hayal gücüyle öznelliğini yansıtması
- B) Akıl ve mantık ilkelerine dayanması
- C) İnsanları duysal dünyaya hapsetmesi
- D) Estetik haz uyandırması
- E) İnsan yaşamını anlamlandırması

8. Estetik, güzeli ele alırken, doğadaki güzel ile sanattaki güzeli birbirinden ayırmaz. Sanat felsefesinin konusu ise insan yaratısı olan sanattaki güzelliklerdir.

Paragrafta vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanat eserinin yarar amacı taşımadığı
- B) Sanat eserinin öz ile biçim arasında bir uyum ve denge kurduğu
- C) Bir eserin sanat eseri olması için insan yaratısı olmasının yetmediği
- D) Estetik ile sanat felsefesinin farklı dallar olduğu
- E) Estetik değerlerin eserin kendisinde değil, onun uyandırdığı duyguda bulunduğu

9. Sanat, bilimden farklıdır. Aynı bilimsel yasayı farklı bilim insanların farklı zamanlarda keşfetmesi mümkündür. Ama Mehmet Akif olmasaydı İstiklal Marşı'mızın, Shakespeare olmasaydı Macbeth'in, Schubert olmasaydı Bitmemiş Senfoni'nin başka biri tarafından yaratılması söz konusu olamazdı.

Bu parçadan yola çıkarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Sanat eseri, insana estetik haz ve heyecan vermelidir.
- B) Her sanat eseri, yaratıcısının damgasını taşır.
- C) Sanat eseri, sanatçının yaşadığı kültürden izler taşır.
- D) Sanat eseri, evrensel değerler içerir.
- E) Sanatçının amacı, eserlerinde güzeli yakalamaktır.

10. "Sanat eserinin farklılığı, sanatçının dünya ile ne oranda etkileşim içinde olduğuna bağlıdır." görüşünde olan bir kişi için sanatçı aşağıdaki özelliklerden hangisine sahip olmalıdır?

- A) Toplumsal yapıya bağlı yaşama
- B) Yaşamsal çelişkilerini eserine yansıtırma
- C) Sosyal düzeni korumaya çalışma
- D) Hayal gücünü etkin bir biçimde kullanma
- E) Evrensel estetik duygulara seslenebilme

11. Doğayla sanat arasında mutlak bir ayrım vardır. Bu anlayış, doğada ideal olanın ve mükemmelliğin bulunmadığını savunur. Mükemmellik, gerçekte var olmayan fakat ideal olan bir şeydir. Sanatçı bunu, hayal gücünü ve yeteneğini kullanarak yaratır.

Buna göre, yaratma kuramının vurguladığı temel ilke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanatın nesnelliği
- B) Doğanın akıllıca yansıtılması
- C) Sanatçının öznelliği ve yaratıcı gücü
- D) Sanattaki hoşgörü
- E) Sanatta bulunan evrensellik

12. Bir sanat eserinde sanatçının duygularını, hayal gücünü ve yaratıcı bakış şeklini en etkili biçimde gözlemlemek gerekir. Aksi takdirde sanat eserinin olanı olduğu gibi yansıtmaması onun özgün olmama nedenlerinin başında gelir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi sanat eserinde olması gereken niteliklerden birisidir?

- A) Toplumsal yapıyı yönlendirebilme
- B) Herkeste aynı duyguları oluşturabilme
- C) Duygulardan bağımsız olarak oluşmuş olma
- D) Doğal olanın ifadesi olabilme
- E) Yaratıcılık ve hayal gücünün ürünü olma

BASAMAK DEĞERLENDİRME TESTİ

1. Siyaset felsefesi; devlet, iktidar, hukuk ve egemenlik gibi kavramları, birey ve devlet ilişkisini ele alır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi siyaset felsefesinin sorularından biri olamaz?

- A) İktidarın kaynağı nedir?
- B) Ahlaki eylemin ölçütü nedir?
- C) Hak, adalet ve özgürlük nedir?
- D) İdeal bir düzen var mıdır?
- E) İnsan doğuştan hangi haklara sahiptir?

2. Her alanda olduğu gibi siyaset alanındaki bilgimiz de hiçbir zaman tam olamaz. Toplumsal düzenlerimiz hiçbir zaman tüm toplum bireyleri için geçerlilik taşımak anlamında evrenselliğe ulaşamazlar.

Parçada, aşağıdakilerden hangisini gerçekleştirmenin olanaksız oluşundan söz edilmektedir?

- A) İnsandaki anlama ve öğrenme merakını
- B) Doğa olaylarının niteliğini
- C) İdeal toplum düzenini
- D) Bilimsel yöntemlerin güvenilirliğini
- E) İnsan bilgisinin göreceli oluşunu

3. Platon'a göre devletin temel amacı, toplum yaşamını bir düzene koymaktır. İdeal ya da yetkin devlet, mutlak ve değişmez idealin ya da biçimlerin dünyası olan gerçek dünyanın doğal uyumunu yansıtabilir.

Buna göre Platon, devletin gerekliliğini aşağıdakilerden hangisine bağlamaktadır?

- A) Özel mülkiyet anlayışının yaygınlaştırılmasına
- B) İlahi adaletin sağlanmasına
- C) Sosyal eşitliğin sağlanmasına
- D) İnsanların doğaya egemen olmasına
- E) Mutlak adalet ideasının ortaya çıkarılmasına

4. Devlet, insanların genel iradesinin bir ürünüdür. İnsanlar, varlıklarını güvence altına almak için birbirleriyle anlaşarak sözleşmişlerdir. Devlet, bu sözleşmenin sonucunda doğmuştur.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Her devlet, varoluş nedenini kendi içinde taşır.
- B) Devlet, Tanrı inancının sonucu olarak vardır.
- C) İnsan özgürlüğü seçtiğinde devletin varlığı anlamsız hale gelir.
- D) Devlet, insanların uzlaşarak oluşturdukları bir varlıktır.
- E) Devlet, insan doğasına karşıttır ve ortadan kaldırılmalıdır.

5. Devlet, sınırları belli bir toprak parçası üzerinde yaşayanların oluşturduğu örgütlenmiş egemen bir güçtür. Devlet, toplumu idare eder, iç ve dış tehlikelere karşı güvenliğini sağlar, hukuksal niteliğiyle yasalar koyar ve uygular. Böylece toplumsal düzeni sağlar.

Bu parçadan hareketle devlet ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Varlık nedeni başka devletlerdir.
- B) Yaptırım ve uygulama yetkisi vardır.
- C) Bağımsız bir kurumdur.
- D) Toplumun kurumsallaşmış halidir.
- E) Toplumun güvenliğini sağlamada işlevseldir.

6. Farklı düşünce ve isteklere sahip bireylerin aynı toplum içinde birlikte var olabilmesinin tek koşulu, onların bir arada yaşaması için gerekli olan ortamı hazırlayan bir düzenin var olmasıdır.

Bu görüşü savunan birisinin aşağıdakilerden hangisini onaylaması beklenir?

- A) Siyasal kurumlar toplumu esas almalıdır.
- B) Devlet, birey için vardır.
- C) Toplumsal birliktelik sağlanamaz.
- D) Birey ve devlet işbirliği kaçınılmazdır.
- E) Devlet olmadan toplum varlığını sürdüremez.

7. Sanat, insandaki yaratıcı gücün nesnelere yönelmesi sonucu, onları kavraması ve somut olarak ifade etmesi ile meydana gelir. Sanatçı, kendisi ile yöneldiği nesne arasında bir ilgi kurar. Bu ilgiyi kurarken sezgi, duygu ve hayal gücünden yararlanır. Her sanatçı, ilgi kurduğu ve sanat eseri olarak ifade etmeye yöneldiği nesneyi kendine özgü biçimde ve farklı araçlarla ifade eder.

Bu parçada, sanatın hangi yönü vurgulanmaktadır?

- A) Sanatçının yaratıcı hayal gücüyle öznelliğini yansıtması
- B) Akıl ve mantık ilkelerine dayanması
- C) İnsanları duysal dünyaya hapsetmesi
- D) Estetik haz uyandırması
- E) İnsan yaşamını anlamlandırması

8. Estetik, güzeli ele alırken, doğadaki güzel ile sanattaki güzeli birbirinden ayırmaz. Sanat felsefesinin konusu ise insan yarattığı olan sanattaki güzelliklerdir.

Paragrafta vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanat eserinin yarar amacı taşımadığı
- B) Sanat eserinin öz ile biçim arasında bir uyum ve denge kurduğu
- C) Bir eserin sanat eseri olması için insan yarattığı olmasının yetmediği
- D) Estetik ile sanat felsefesinin farklı dallar olduğu
- E) Estetik değerlerin eserin kendisinde değil, onun uyandırdığı duyguda bulunduğu

9. Sanat, bilimden farklıdır. Aynı bilimsel yasayı farklı bilim insanların farklı zamanlarda keşfetmesi mümkündür. Ama Mehmet Akif olmasaydı İstiklal Marşı'mızın, Shakespeare olmasaydı Macbeth'in, Schubert olmasaydı Bitmemiş Senfoni'nin başka biri tarafından yaratılması söz konusu olamazdı.

Bu parçadan yola çıkarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Sanat eseri, insana estetik haz ve heyecan vermelidir.
- B) Her sanat eseri, yaratıcısının damgasını taşır.
- C) Sanat eseri, sanatçının yaşadığı kültürden izler taşır.
- D) Sanat eseri, evrensel değerler içerir.
- E) Sanatçının amacı, eserlerinde güzeli yakalamaktır.

10. "Sanat eserinin farklılığı, sanatçının dünya ile ne oranda etkileşim içinde olduğuna bağlıdır." görüşünde olan bir kişi için sanatçı aşağıdaki özelliklerden hangisine sahip olmalıdır?

- A) Toplumsal yapıya bağlı yaşama
- B) Yaşamsal çelişkilerini eserine yansıtır
- C) Sosyal düzeni korumaya çalışır
- D) Hayal gücünü etkin bir biçimde kullanır
- E) Evrensel estetik duygulara seslenebilir

11. Doğayla sanat arasında mutlak bir ayrım vardır. Bu anlayış, doğada ideal olanın ve mükemmelliğin bulunmadığını savunur. Mükemmellik, gerçekte var olmayan fakat ideal olan bir şeydir. Sanatçı bunu, hayal gücünü ve yeteneğini kullanarak yaratır.

Buna göre, yaratma kuramının vurguladığı temel ilke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanatın nesnelliği
- B) Doğanın akıllıca yansıtılması
- C) Sanatçının öznelliği ve yaratıcı gücü
- D) Sanattaki hoşgörü
- E) Sanatta bulunan evrensellik

12. Bir sanat eserinde sanatçının duygularını, hayal gücünü ve yaratıcı bakış şeklini en etkili biçimde gözlemlemek gerekir. Aksi takdirde sanat eserinin olanı olduğu gibi yansıtması onun özgün olmama nedenlerinin başında gelir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi sanat eserinde olması gereken niteliklerden birisidir?

- A) Toplumsal yapıyı yönlendirebilme
- B) Herkeste aynı duyguları oluşturabilme
- C) Duygulardan bağımsız olarak oluşmuş olma
- D) Doğal olanın ifadesi olabilme
- E) Yaratıcılık ve hayal gücünün ürünü olma